

NU
De weekendbijlage van het Nieuwsblad

Hun legislatuur

was van heel korte duur

8

30 nieuwsblad - Zaterdag 1 maart 2025

BOUWHEER IN SPA EN
KENNIS VAN TRUMP

“De lijst met
genodigden voor
de inhuldiging
moet nog opgesteld
worden”

BJÖRN SOENENS
EN ZIJN VROUW EMMA

“Waar wij
woonden in
New York, zouden
velen huilend
weglopen”

1 OP 5 KRIJGT
ANGSTAANVALLEN

“Inzien dat die
paniek níét
levensbedreigend
is, is vaak het halve
werk naar herstel”

OTTO-JAN HAM
BRENGT PLAAT UIT

“Wees altijd
de slechtste
muzikant in je
band. Dan zit je
gebakken”

4 NU

Make SPA great again

Het gebouw van de
thermen van Spa
dateert uit 1868. Sinds
2003 stond het leeg.

De oude thermen tijdens de gloriejaren. Na meer dan 20 jaar leegstand bereikt het nu opnieuw achter de gevel van het stukje Europees erfgoed. © THOMAS VAN SPA

In hartje Spa heropent straks een site met meer dan 200 jaar keizerlijke geschiedenis. De missie: de oude thermen na twintig jaar leegstand in alle glorie laten herleven, inclusief vijfsterrenhotel. De bouwheer: een Vlaming en kennis van Donald Trump.

TEKST: KRISTOF BOHEZ EN YASMINE BEKKALI / FOTO'S: IVAN PUT

In Spa beseft je dat water de kracht heeft om de wonden van het leven te heken", zou James Joyce ooit gezegd hebben. De Ierse schrijver was alleszins niet de enige die er zo over dacht. In 1717 stond Spa al bekend als groen omgeven oord om te herbronnen, toen de Russische tsaar Peter de Grote er verbleef. Goed zestig jaar later zakte keizer Jozef II van het Heilige Roomse Rijk af naar Spa, dat toen de ietwat misleidende bijnaam 'café van Europa' droeg. Een café voor de beau monde vooral, met nieuw casino. Uit eigen land was koningin Maria Hendrika, trieste echtgenote van Leopold II, van na 1895 een geregelde gekkoeker in Spa. Aan haar dankt het gecommmercialiseerde Spa zijn naam. Wanneer je dus een schijnbaar plat 'Spa'tje' bestelt op café, krijg je een traditie in handen waarvan geen andere drank de grootsheid kan evenaren.

Grote gemeene deler van al dat fraais is natuurlijk het ijze rhoudende mineraalwater. Dat komt niet enkel in bronnen naar boven, maar werd 150 jaar geleden al gekanaliseerd naar een badhuis waar men heel makkelijk kon kwikken. Wie daarbij denkt aan de huidige thermen tegen een heuvel in de stad, geflankeerd door een modern hotel, vergist zich. Het is niet daar dat koninginnen kunstenaars lang over de vloer kwamen, maar in een gebouw aan de overkant van de straat, amper vijftig meter verderop, met veel subtiele 'BAINS' op de gevel. Dat hetzelfde gebouw in 2003 leeg kwam te staan, hielp niet om de historische waarde ervan te onthouden. Wie vandaag in Spa voorbij het oude gebouw wandelt, moet gezien de voeten van volk wel denken dat oude geesten herleven. Dat klopt, want na meer dan 20 jaar leegstand borrelt het weer achter de gevel van het stukje Europees erfgoed.

Tien jaar geduld

Toen het stadsbestuur van Spa in 2009 eindelijk een wedstrijd uitschreef om het oude gebouw in ere te herstellen, sleepte de Vlaamse bouwgroep Denys de aanbesteding in de wacht. En wachten werd het, want het zou uiteindelijk tot 2019 duren voor de administratieve molen alle rondjes gedraaid had, en Denys effectief aan de slag kon. Maar kijk: vandaag draaien de betonmolens op volle toeren en is Denys bereid om ons een inkijk te geven in wat straks een van 's lands meest exclusieve verblijfs-

In de luxe kamers van het vijfsterrenhotel staan de authentieke koperen baden.

plekken moet worden. Of beter: opnieuw moet worden. Een modern vervolg op een prestigieus verleden, zoals Denys zegt. *Make Spa great again*, zoals je het ook kan stellen.

"Dit is alleszins een van onze projecten *hors catégorie*", zegt Yannick Stevens op de trappen van het gebouw. Stevens weet wat-ie zegt, want hij coördineerde onlangs ook de renovatie van de Brusselse Beurs - ontworpen door dezelfde Leon Suys, die voor dit gebouw in Spa tekende. In de

imposante inkomhal wijst Stevens meteen op een uitdaging die met zo'n historische heropbouw gepaard gaat. "Zie je die tekening *(met naakte badsters, red.)* daar op de muur? Die is gebaseerd op een oud doek dat we hier verrassend op zolder vonden, en ooit een schilderij geweest moet zijn dat loskwam van de wand. In plaats van die murgewoon witte schilderen, kozen we ervoor om het doek te reconstrueren, in de vleugel die vroeger voorbehouden was voor vrouwen. De heren gingen destijds na afdeze plek naar de andere vleugel en rookten beduidend meer, dat merkten we aan de nicotinesporen op het plafond die we moesten verwijderen."

De restauratiebaas lacht fijntjes. "Zo'n doek is al het ontdekken van een oude schat, hé. Maar op voorhand dus niet voorzien in budget en tijd."

Vloerverwarming

Ten tijde van de mystieke deed over de renovatie van de Brusselse Beurs, zal Spa meer dan dubbel zo lang geduurd hebben. Onze rondleiding langs historische uitdagingen gaat verder. "Vroeger had je hier als verwarming een ondergrondse ketel die via roosters warmte in de

Spa kent een geschiedenis als plek waar de beau monde kwam om te herbronnen.

© THOMAS VAN SPA

6 NU

lucht blies", zegt Stevens. "Endaarmee ook roet. Vandaag is er moderne vloerverwarming, omdat chauffages hier niet passen. Er komt veel bij kijken wat je op het eerste gezicht niet ziet in zo'n gebouw. In principe zouden oude deuren die we konden recupereren, het mooist zijn. Maar als ze niet brandveilig zijn, moet je voor iets anders gaan."

In beide vleugels van het oude gebouw bevinden zich naast 43 hotelkamers ook enkele kamers met authentieke badkuipen. "Deze konden we recupereren. De restauratie en het onderhoud vergen wel een aanzienlijke inspanning, zeker als we de koperen badkuipen in hun oorspronkelijke glans willen tonen, zonder de zwarte aanslag van het thermale water dat destijds werd gebruikt."

Koning te rijk

Stevens licht deze keer niet. Het illustreert de zin voor detail waarmee Denys tewerkgaat. Nog zo'n 'detail': de overgang van het oude badgebouw naar een nieuw hoteldeel (nog eens 54 kamers) bestaat deels uit een ondergrondse leidingenkoker. "Bij veel hotels lopen die functies langs het dak, maar aangezien ons dak hier in Spa voor velen zichtbaar is, konden we dat niet maken."

Alles om de oude beleving van de thermen te bewaren. Zo ook de gerestaureerde zuilen tussen oud en nieuw, het ontmantelde beton dat de binnenkoer verduisterde, ja, zelfs de Italiaanse schilders die de traditionele fresco-technieken nog foutloos in de vingers hebben. Dit voorjaar nog moet dat resulteren in een verblijfplek die een heel stadje weer wil doen sprankelen. Compleet met nieuwe wellnesskelder, waar een jaar aan gewerkt werd, en luxe kamers vanaf 260 euro.

Spek voor ieders bek is het misschien niet. Toch zijn er – gezien de achtergrond – maar weinig hotels te bedenken waar je zo snel de koning heerlijk kan voelen.

Vandaag zijn velen vergeten dat als een Amerikaan over gaat op de spa spreekt, hij dan eigenlijk refereert naar Belgische wereldgeschiedenis. Johan Van Wassenhove (75) is niet zo iemand. Hij is de grote Denys-baas en drijvende kracht achter het project in Spa, met een wereldwijd netwerk. Via zijn vrouw – die in de VS studeerde – mag hij zelfs Melania en Donald Trump tot zijn kennissen rekenen. Zij fotografeerde de Trumps in 2010, hij verklaarde al fan te zijn van Trumps volhardende visie, zonder diens vulgariteit te omarmen. Niet toevallig noemt Van Wassenhove zichzelf ook "een koppig aard uit De Pinte".

"De authentieke badkuipen konden we recupereren. De restauratie en het onderhoud vergen wel een aanzienlijke inspanning"

YANNICK STEVENS
PROJECTLEIDER

Maar dan wel eentje die weet hoe Spa anno 2025 op de wereldkaart staat. Endat is tot nader order meer als thuis haven van de Formule 1 en andere autoraces dan als mond in kuuroord. Niet toevallig ook is onder het nieuwe gedeelte van Les Bains de Spa een bijzondere garage gebouwd die 'The paddock' heet, en met een privé-autoconciërgedienst op luxewagens mikt. De autoliefhebber die straks na Spa-Francorchamps thuis komt in Les Bains, krijgt er zo een extra afslag naar België erfgoed bij. Endat is niet de buzz die Les Bains goed zal kunnen gebruiken.

Denys-CEO Johan Van Wassenhove: "Vasthouden aan hoge kwaliteit is belangrijk. Je steekt als bouwheer tenslotte veel geld, tijd en energie in zo'n project." © VALENTIN GAVICH

Wie is Johan Van Wassenhove (75)?

- Geboren in 1949 als zoon van een huisvrouw en metaalbewerker
- Begon in 1988 als managing director te werken bij bouwgroep Denys
- Sinds 2001 CEO van Denys, met vandaag meer dan duizend werknemers, een jaaromzet van bijna 500 miljoen euro en kantoren van Algerije tot Zwitserland
- Recentste projecten van Denys zijn onder meer de restauratie van de Antwerpse Handelsbeurs, het Brusselse Beursgebouw, en water- en tunnelbouwconstructies in binnen- en buitenland
- Hoort volgens De Rijkste Belgen bij de 400 rijkste landgenoten, met een in 2017 geschat vermogen van 65 miljoen euro
- In 2015 gehuwd met Régine Mahaux, fotografe die onder meer modehuis Dior en de familie Trump tot haar klanten mag rekenen
- Het koppel woont afwisselend in De Pinte, Parijs en Marham, nabij Hoi

Denys-CEO Johan Van Wassenhove (75) is een van de onbekendste bekende bouwheren van België, met een palmares in binnen- en buitenland. Tijd voor interviews maakt hij zelden. Maar als hij het doet, praat hij zoals hij bouwt: vastberaden en met allure.

De grootste uitdagingen voor de bouwkundigen waren op de werf. Maar was de grootste uitdaging van het prestigeproject in Spa voor u niet het wachten: bijna tien jaar om effectief te mogen beginnen?

"Een dossier als dat in Spa is een complex dossier, en we leven in een complex land, dat weet u als journalist misschien nog beter dan ik. Voorde bouw vandenieuwe gevangenis in Haren – een project dat de overheid nota bene nodig had – kregen we zo'n 700 klachten binnen, eer we het tot een goed einde konden brengen. Vijftien jaar voor een bouwproject is bijna een gewoonte in België. We gaan gebukt onder de regelgeving. Ik zou daar graag eens een boek over schrijven, maar heb te weinig tijd. In elk geval zal ik er tegen blijven vechten zolang ik leef. Ik ben namelijk ook een eigenzinnige, atypische ondernemer."

Het schijnt, ja.

(overstroombaar) "De 'Elon Musk van de Belgische bouw' werd ik al genoemd. Niet de Musk van nu, maar die van voordien, omwille van het innovatieve en creatieve dat ook in mij zit. Ik zie altijd al het eindresultaat als ik aan iets begin."

In 'De Tijd' zei u eerder: "Ik kreeg mijn goesting niet." Kan u één voorbeeld geven van iets wat in Spa aanvankelijk niet naar uw zin was?

"Wel ja, in het geval van Les Bains wou ik een hotel dat qua kwaliteitsbeleving op het niveau van het patrimonium, van het gebouw zou staan. Bij Denys zijn we het gewend om historische gebouwen te restaureren, maar een hotel erbij uitbaten doen we normaal niet, dus zocht ik eerst naar een partner. Mijn ontdekkings-tocht in de hotelerie heeft me evenwel doen vaststellen dat veel hotels toch vaak corporate denken. Met kamers die bijna allemaal hetzelfde zijn. En daar is dan plots een koppigheid uit De Pin die het anders wil. Dus gaan we het hotel nu zelf uitbaten."

"Vasthouden aan hoge kwaliteit is belangrijk. Je steekt als bouwheer tenslotte veel geld, tijd en energie in zo'n project."

Naar verluidt mag ik u niet vragen hoeveel Les Bains uiteindelijk zal kosten. In de vakpers circuleerde al een bedrag van 30 miljoen euro.

"Dat cijfer dateert al van een tijd geleden. Het is ondertussen meer. Ik sprak eerder over tientallen miljoenen euro's, dat klopt nog altijd."

Uw vrouw was nauw betrokken bij dit project. Speelde het mee in de keuze om hier vol voor te gaan dat zij een geboren Waalse is?

"Het klopt dat mijn vrouw mee de interieurdecoratie assisteert en coacht. Ze is speciaal in visuele communicatie, zoals u weet (Regine Mahaux is een internationaal vermaarde fotografe, red.). Liefde is een leitmotiv in haar werk. (lacht) Voor mij, maar ook liefde voor de schoonheid der dingen. Les goûts et les couleurs. Zoals je die in Spa vindt. Maar haar afkomst speelde niet mee in de beslissing om voor de aanbesteding te gaan. Dat is me deels ingefluisterd door architect Paul Lieverrouw, wiens vrouw gespecialiseerd is in neoclassicistische gebouwen. 'Johan, dat's iets voor u', zei hij. Zij kenden mijn passie voor het restaureren van patrimonium. Vooral als dat ergens

"Het wordt in de pers gezegd dat Trump en ik elkaar kennen, ja. Misschien is zijn komst naar Les Bains wel iets voor na z'n presidentschap"

"Hoe harder Pogacar moet duwen op een col 'hors catégorie', hoe zoeter de overwinning. Bij ons is het ook zo. Hoe moeilijker het project, hoe groter het enthousiasme"

JOHAN VAN WASSENHOVE
CEO DENYS

centraal in een stad ligt, en mensen er voorbijwandelen zonder nog de waarde in te zien van die ruïne."

"De restauratie van de Antwerpse Handelsbeurs is er bijvoorbeeld gekomen nadat ik in *Gazet van Antwerpen* een foto van de binnenkant had gezien. Dat is uiteindelijk een juweel geworden waar de burgemeester en schepenen heel blij mee waren. Ook Les Bains is een juweel, maar voor we erin begonnen, stond het gebouw te roeten. Met speciale producten hebben we schimmel verwijderd, beschadigde structuren moesten gestabiliseerd worden. Zo'n project tot een goed einde brengen vergt focus en volharding. Je probeert er ook het niveau van Spa mee op te tillen."

Een vijfsterrenhotel op zo'n plek hadden we nog niet in dit land. Op welk publiek mikt u?

Johan Van Wassenhove (links) en zijn vrouw Regine Mahaux (rechts) met prinses Astrid (tweede van links) in 2020. © GETTY IMAGES

"Brussel en Antwerpen hebben ook top hotels, maar het klopt dat een combinatie van deze plek met zoveel geschiedenis en zo'n hotel uniek is. Vroeger kwamen de edelen van deze planeet naar Spa, koningen en tsaren gingen er zich verzorgen. Je hebt zelf de koperen baden gezien waar in dat gebeurde. Iedereen die op zoek is naar dat soort beleving, is het doelpubliek van Les Bains de Spa. En het is niet superduur voor wat je krijgt, het zijn geen Parijse prijzen. In het restaurant kan je democratisch eten. Of gehypnotiseerd blijven kijken naar de fresco's boven je hoofd. Het is alleszins iets anders dan een klassiek hotel met een klassiek ontbijt."

Aangezien Les Bains wil aanknopen met dat glorieuze verleden: mogen nieuwe presidenten van de VS of nieuwe premiers van België een uitnodiging verwachten?

"Het is inderdaad de bedoeling dat er een inhuldiging komt, in de aanwezigheid van belangrijke mensen. Maar de lijst met genodigden moet nog opgesteld worden."

"Er is van Vlaamse kant trouwens al aardig wat interesse om in Les Bains te verblijven. Bedrijven die met een groep managers willen langskomen, bijvoorbeeld. Al dan niet in combinatie met een uitstap naar het circuit van Spa-Francorchamps."

U herkende vast mijn knipoopt naar president Trump, die u kent.

(afgemeten) "Dat wordt in de pers gezegd, ja, dat we elkaar kennen. Ik begrijp wat je vraagt, maar ga daar niet veel over zeggen. Veiligheidsdiensten bepalen de agenda van de Amerikaanse president. Misschien is zijn komst wel iets voor na z'n presidentschap."

De eerder voorziene openingsdatum van 1 maart wordt het niet. Zult u een zucht slaken als Les Bains straks wel opent, na vijf jaar werk?

"Ik ben 50 jaar bezig. Dat zo'n bouwproject gepaard gaat met bloed, zweet en tranen, weten we. Als men mij in het buitenland vraagt wat ik doe, zeg ik soms: 'Gérer la misère'. Miserie oplossen. Maar: hoe harder Pogacar moet duwen op een col 'hors catégorie', hoe zoeter de overwinning. Bij ons is het ook zo. Hoe moeilijker het project, hoe groter het enthousiasme. We gaan openen in fases. En de volledige opening komt er sowieso voor de zomer, vóór de World Endurance Championship-races starten in mei, en vóór de Formule 1 eraan komt."

Tot slot: in een zakenkrant werd u als 'botte topmán' omschreven. Ik vond dat tijdens dit gesprek alvast goed meevallen.

(blaast) "Dat was toen ingegeven door naïveteit van een betrokken partij. U heeft me nu vijf minuten leren kennen, en ook mijn omgeving kent me zo niet. Maar ik voel er weinig voor om mijn imago te gaan verdedigen in de pers. Ik heb mooie projecten, een succes in wat ik doe, voel me goed en heb een fantastische vrouw. Het is goed zo."

DE MAN ACHTER HET PRESTIGEPROJECT

"Ze noemden me al de 'Elon Musk van de Belgische bouw'. Die van vroeger dan"